

Rasmus Nørlem Sørensens tale ved overrækkelsen af Demokratistafetten

Taler

Rasmus Nørlem Sørensen
Sekretariatsleder i DEO

Dato

5. juni 2012

Sted

Vartov

Hvad er demokrati? Styreform eller ideologi?

I det antikke grækenland ved vi fra Aristoteles at man havde en klar forestilling om en rangordning mellem styreformer.

Monarki - Tyranni

Aristokrati - Oligarki

Forfatningsstyre (politeia) - demokrati

Jeg tror vi glemmer at vi lever i den kedelige version af demokratiet, nemlig pøbelvældet eller flertalsvældet. Vi er ikke færdige med at skabe et demokratisk samfund. Vi står med en række gode forudsætninger for at skabe et demokratisk samfund, men det kommer ikke af sig selv. Vi skal have dels ordentlige rammer for demokratiet - og dels en levende demokratisk kultur.

Vi ser i disse kriseår en stigende politisering af samfundet. Men det er mindre klart, hvor bevægelserne der politiserer ser et alternativ. Hvor vil Occupy Wall Street hen med deres protester mod finanskapitalismen?

Hvad hører hjemme i en grundlov?

Gældsbremsen skal ifølge Finanspagten skrives ind i forfatningen – eller i anden bindende lovgivning.

Den demokratiske forfatning er udarbejdet for at beskytte demokratiet mod de folkevalgte. Den oprindelige idé var at Grundloven skulle sikre, at demokratiet

ikke udviklede sig fra det Aristoteles advarede imod: Et pøbelvælde, hvor flertallet undertrykker mindretallet.

Et pøbelvælde, hvor det er den laveste fællesnævner, der sætter standarden og hvor ekspertisen og indsigten (for Aristoteles og Platon) går tabt – eller ofres på populismens bål.

Det er en klar parallel til i dag, hvor ikke blot de juridiske eksperter, ekspertisen i menneskerettigheder og retsstatens retfærdighed sætter grænser for det politiske. For nogle år tilbage talte vi om DJØFiceringen af samfundet. Forstået som det forhold, at de administrative, juridiske og økonomiske eksperter sætter sig tungt på samfundets centrale funktioner.

Vi har tydeligt set eksempler på, hvad der kan komme af ekstra byrder for almindelige ansatte i den offentlige sektor. Krav om dokumentation og evalueringer, der trækker tiden væk fra kerneopgaverne og tager den faglige stolthed fra medarbejderne.

Noget tilsvarende ser vi i politikken i dag, hvor styringen af landet – ligesom universiteterne i højere og højere grad professionaliseres. Det lyder jo dejligt med professionel ledelse. Og ledelse baseret på hårde fakta vækker altid respekt.

Men hvad er det for fakta, som økonomerne leverer til vores politikere? Er det et faktum, at vi har behov for at skabe ekstra arbejdspladser i Danmark? Eller er det et faktum, at vi kommer til at mangle hænder i fremtiden – sådan som det er blevet præsenteret gennem flere år?

Fremskrivningerne af arbejdsmarkedsforhold og økonomi er en usikker størrelse. Ligesom vi har set Københavns Kommune være ude af stand til at gætte børnetallet blot et par år ud i fremtiden, ser vi også at økonomerne ganske ofte skyder helt forbi med de professionelle prognoser.

Spørgsmålet om det politiske

Og hvad er egentlig et politisk spørgsmål i dag? Som barn kan jeg tydeligt huske at jeg havde en kasket, hvor der stod ”børnemagt nu!”. Jeg kan huske, at kønsrollerne var til forhandling, arbejdsdelingen i hjemmet var til forhandling. Alt er politisk lød parolen.

I dag er det nærmest omvendt. Politiske og økonomiske reformer præsenteres som nødvendige. Og indimellem i en grad, så det virker helt komisk. Når vi bliver mere syge, så må vi spare på de offentlige udgifter. Når vi blive mindre syge og derfor lever længere er det et samfundsproblem – og så skal vi spare på de offentlige udgifter for at fremtidssikre velfærdsstaten. Når kineserne forbedrer deres levevilkår – så er det et problem, og løsningen er, at vi skal spare på de offentlige udgifter for at fremtidssikre konkurrenceevnen.

Finanspagten er et eksempel på et tiltag, der minder om en grundlovsbestemmelse, men reelt ikke bør være det. For hvis den økonomiske politik ikke har en plan A og B vi kan diskutere ud fra forskellige samfundsinteresser og politiske interesser. Så er en meget stor del af vores liv, hverdag og virkelighed apolitiseret.

Grundloven indeholder en række bestemmelser, der skal sikre, at der er en politisk arena at kæmpe på. At kampen ikke bliver for beskidt. Og at alle har mulighed for at deltage. Ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og beskyttelse af den personlige frihed står centralt i alle de demokratiske forfatninger i Europa. Grundloven skal ikke medvirke til at gøre politik til et spørgsmål om jura. Vores politiske praksis skal ikke gøre politik til et spørgsmål om økonomi.

I hvert fald ikke, hvis det betyder at

Om grundloven

DG Monrad og Lehmann

14 % havde stemmeret oprindeligt. Ingen stemmeret til kvinder, forbrydere og fattige.

§75: Hjælp fra staten i tilfælde af fattigdom eller arbejdsløshed – er grundlovssikret.

Men Henrik Palmer Olsen nævner et helt fjerde område, der måske kunne have brug for et kritisk blik fra en grundlovskommission.

Hvad angår suverænitetssafgivelse og samarbejde med internationale organer gør

grundloven det nemlig ret vanskeligt for politikerne at ændre noget. Der står i paragraf 20, at et lovforslag på det område ”kræver et flertal på fem sjettedele af folketingets medlemmer.” Hvis ikke det lykkedes, skal det til folkeafstemning.

- Danmarks deltagelse i internationale organer har i vores verden i dag meget stor betydning. Verdenssamfundet bliver i stigende grad regeret af internationale organisationer. Derfor skal vi sikre, at vi har en rimelig procedure for de her ting, siger han.

- De juridiske definitioner i grundloven passer ikke med, om noget er politisk vigtigt eller ikke er politisk vigtigt. Det kunne man overveje, om man kunne gøre på en anden måde, foreslår Henrik Palmer Olsen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale, Prisuddelingstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/rasmus-noerlem-soerensens-grundlovstale-ved-overraekelsen-af-demokratistafetten-2012>